

Копоть І. Є.

ПОВІСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА «МУЗИКАНТ» І «ПРЕЦІОЗА» КАРЛА МАРІЇ ВЕБЕРА

Предмет історії унікальний тим, що минуле не піддається відтворенню, його можна вивчати лише шляхом пізнання джерел, у яких «відбилося згасле життя окремих осіб і цілих суспільств» (В. О. Ключевський). Однак із незбагнених причин пошук відомостей про це «згасле життя» може захоплювати, залучаючи все нові й нові джерела, по-іншому прочитувати вже відомі, щоб надати «згаслому життю» сил для «постання з попелу».

Щодо історії музики, то вона цікава не лише в академічному аспекті. Навпаки, кожне нове покоління дослідників завдяки новому вихованню й освіті по-новому сприймає минуле, помічаючи й осмислюючи те, що раніше не привертало уваги, видавалося недостатньо важливим або ж зовсім несуттєвим. Саме тому сьогодні минуле набуває значення актуального живого життя.

Джерелом відомостей про музику, до якого слід звертатися час від часу, поза сумнівом, є художня література, зокрема спадщина Т. Шевченка. Здавалося б, шевченкознавці вже до найменших подробиць дослідили все, написане ним і про нього. Однак щороку з'являються нові матеріали, прочитання, ракурси дослідження. Істотний внесок у розробку музичної шевченкіани належить і музикознавцям. Однак тема «Тарас Шевченко і музика» не тільки не вичерпана, вона надає можливість для широких і різноманітних досліджень. Серед них – нотатки про музику і музикантів у повістях, щоденниках та епістолярній спадщині митця.

У повістях, щоденниках, листах письменника розповіді про композиторів, виконавців та музичні твори можуть бути джерелом відомостей про музичне життя Російської імперії середини ХІХ століття. Особливості музичної освіти за цими матеріалами розглянула К. І. Шамаєва¹, хоча можливий і інший ракурс дослідження. Розповіді про музику і музикантів дають можливість, хоч і фрагментарно, відновити картину побутування творів європейських композиторів у культурі того часу, зокрема шляхи їх поширення, особливості виконання й ставлення до них публіки.

Крім того, згадування про музику у творчості Т. Шевченка, хоч і мають ознаки суб'єктивності, не дають підстав ставити під сумнів точність і правдивість інформації. Про це говорить сам автор: «<...> Если художник пренебрѣг подробностями, то картина его останется только эскизом, на который истинный знаток и любитель посмотрит и только головой покачает»². Саме такі подробиці дають можливість майже через два століття з'ясувати питання з музичної історіографії, звернути увагу на забуті імена, а також аргументовано показати популярність певних творів.

Повість «Музикант» була написана протягом 25 листопада 1854 – 15 січня 1855 року. Її тема – доля музикантів-кріпаків. Тогочасна дійсність давала багато такого матеріалу. Т. Шевченко називає конкретні села, у яких відбуваються події, та імена їхніх власників: Дигтярі й Сокиринці належали роду Галаганів, Качанівка – Григорію Тарновському. У повісті три нарратори: сам автор, який за дорученням Київської археографічної комісії описує і замальовує історичні пам'ятники; кріпосний музи-

¹ Шамаєва К. Музична освіта в повістях Т. Шевченка / К. Шамаєва // Музика. – 1989. – № 1. – С. 20–21.

² Шевченко Т. Г. Музикант // Шевченко Т. Твори : в 3 т. – Т. 2 : Повісті / Тарас Шевченко. – К. : Держлітвидав УРСР, 1961. – С. 131.

кант Тарас Федорович, який у листах автору повісті розповідає про своє життя; учитель російської словесності Іван Максимович, збирач фольклорно-етнографічного матеріалу. Усі застосовані в повісті прийоми оповіді передбачають суб'єктивний опис подій. Автор і вчитель – учені, які виконують дослідницьку роботу; Музикант на прохання автора веде щоденник. Усі факти, викладені нарраторами, становлять загальне інформаційне поле і надаються перевірці за іншими джерелами. Крім того, у мемуарах епохи романтизму вироблено свою поетику, одним із принципів якої була достовірність викладеного матеріалу. В. О. Єршов, досліджуючи проблему правдоподібності як поетичної атрибуції мемуаристичного тексту доби Романтизму, відзначає, що правдивість фактів, які викладаються, з одного боку, корелювала з позатекстовою реальністю, з іншого боку, вважалася «абсолютною аксіологічною домінантою мемуаристичного тексту»¹.

Серед багатьох прикладів правдивості фактів, викладених у повісті «Музикант», наведемо фрагмент про кріпосних музикантів поміщика Г. Тарновського, які живуть у його знаменитому маєтку Качанівка. Качанівка увійшла в історію музики, насамперед тому, що влітку 1838 року М. Глінка писав там оперу «Руслан і Людмила». Тоді ж у Качанівці гостювали В. Штернберг, Н. Маркович, В. Забелла (Забіла), С. Гулак-Артемівський. Маєток Г. Тарновського М. Глінка докладно описав у своїх «Записках»: «Подъезжали к поместью с нескольких сторон стройными аллеями из пирамидальных тополей; дом большой, каменный; огромный, прелестно раскинувшийся сад с прудами и вековыми кленами, дубами и липами величественно ласкал зрение <...> Был у владельца и оркестр, и недурной оркестр <...>»². Про оркестр Г. Тарновського говорить і головний герой повісті «Музикант»: «Кроме разных улучшений по имению, от которых мужички запищали, он завёл у себя оркестр (это прекрасно), сначала наёмный, а потом и крепостной. Выстроил великолепный театр. Выписал артистов. И завёл театральную школу <...>»³. Однак Г. Тарновський (так само, як і М. Глінка) – поміщик-кріпосник і поводить відповідно до традицій свого часу. Про це теж говорить Музикант: «<...> Если бы я имел великое искусство писать! Я написал бы огромную книгу о гнусностях, совершающихся в с. Качановке»⁴.

Мета статті – розглянути жанрові особливості музики до драми «Преціоза» К. М. Вебера та з'ясувати причини популярності одного з найбільш відомих свого часу творів доби Романтизму, який нині практично забутий.

У повісті «Музикант» неодноразово йдеться про музичні твори. Більшість із них широко відомі. Однак згадуються й композиції, які захоплюють дослідника тим, що відомо про них мало, та й самі відомості неповні або суперечливі. Тому цілком природним виглядає бажання довідатися більше, з'ясувати причину популярності музики, якщо про неї йдеться в художній літературі. Один із таких музичних творів – «Преціоза» К. М. Вебера. У повісті «Музикант» її згадано у розповіді про концерт у маєтку одного «из потомков славного прилуцкого полковника»⁵ (П. Галагана). У концерті виконувалася музика Ф. Мендельсона й К. М. Вебера, після концерту – Ф. Шопена й В. Белліні. Усі – композитори-романтики, усі – сучасники Т. Шевченка та його героя.

¹ Єршов В. Польська мемуаристична література Правобережної України доби романтизму : монографія / В. Єршов. – Житомир : Полісся, 2010. – С. 316.

² Глінка М. И. Записки / М. Глінка ; подгот. А. С. Розанов. – М. : Музыка, 1988. – С. 81.

³ Шевченко Т. Г. Музикант // Шевченко Т. Твори : в 3 т. – Т. 2 : Повісті / Тарас Шевченко. – К. : Держлітвидав УРСР, 1961. – С. 159.

⁴ Там само.

⁵ Там само, с. 128.

Цікаво, що в повісті жанр «Преціози» взагалі не визначено: «Началася увертюра из “Прециозы” Вебера»¹. І за кілька рядків: «Когда он исполнил арию Прециозы, я не утерпел, закричал “браво!” и изо всей мочи стал аплодировать»². У коментарях до повісті зазначено, що Карл Марія Вебер (1786–1826) – німецький композитор, а «Преціоза» – одна з його опер³. Оперою «Преціозу» називає й сучасний літературознавець Г. В. Зикова, аналізуючи походження сюжету поеми «Цигани» О. С. Пушкіна. Дослідниця звертається до матеріалу, опублікованого в журналі «Вестник Европы» за 1827 рік: «В “Вестнике Европы” Каченовского за 1827 г. в разделе “Известия и замечания” читаем: “На Варшавском театре с некоторого времени часто играют так называемую “Прециозу” – известную немецкую оперу г-на Вольфа, с музыкою славного Вебера, весьма удачно переведенную на польский язык г-м Минасовичем <...> Сам Алонзо, нежный друг Прециозы, пылкий и страстный, приставший к обществу цыган, есть молодой человек знатного происхождения. Не походит ли больше на сказку, нежели на истину, поступок слишком уж романтического Алонзо, который все бросил и сам сделался цыганом для прекрасной цыганки? <...> Впрочем, критики наши скоро будут иметь благоприятный случай объяснить нам родословную “Цыган” – поэмы А. С. Пушкина, нетерпеливо ожидаемой любителями изящного стихотворства”»⁴. У сучасному пушкінознавстві детально досліджено як історію створення останньої романтичної поеми поета, так і зацікавлення О. Пушкіна життям циган, яке тривало протягом усього його життя, зокрема й прочитання повчальної новели М. де Сервантеса «Цыганочка». Вивчаючи іспанську мову, поет перекладав новелу з іспанської французькою як вправу⁵. Однак у статті Г. Зикової літературні прообрази пушкінського сюжету набувають дещо несподіваного, «музикознавчого» розгляду. Коментуючи погляди М. Т. Каченовського, Г. Зикова підкреслює, що «<...> для “Вестника Европы”, относившегося тогда к Пушкину со сдержанным недоброжелательством, вопрос об источнике фабулы “Цыган” вовсе не был академическим, что видно из самого тона заметки; поклонники модного поэта принимают его сочинения за образцы “изящного стихотворства”, в то время как Пушкин, оказывается, заимствует “басню” из произведений, “массовой культуры”, как бы мы сейчас сказали. Для Каченовского, сохраняющего несколько архаические для 20-х годов взгляды на искусство, опера или роман относятся именно к массовой культуре, предназначены для развлечения непросвещенной публики. Роман и опера основаны на демонстративном вымысле, “сказке”, а просветители (в том числе и Каченовский), “сказкам”, безусловно, предпочитают истину <...> Если для Каченовского какая бы то ни была близость поэмы и оперы была чем-то скандальным и компрометирующим поэму, то для людей нового литературного поколения она была, напротив, вполне естественной – изменилось место оперы в культуре»⁶. Один із провідних теоретиків і практиків романтичної опери Е. Т. А. Гофман вважав її вершиною розвитку музики: «Справді романтичну оперу здатний створити лише геніальний, натхненний поет, адже тільки він прино-

¹ Шевченко Т. Г. Музыкант // Шевченко Т. Твори : в 3 т. – Т. 2 : Повісті / Тарас Шевченко. – К. : Держлітвидав УРСР, 1961. – С. 135.

² Там само.

³ Там само, с. 591.

⁴ Зикова Г. В. «Цыганы» и опера Вебера «Прециоза» / Г. В. Зикова // Российский литературоведческий журнал : тематич. журн. к 200-летию со дня рожд. А. С. Пушкина. – 1996. – № 8. – С. 65.

⁵ Пушкин А. С. Сервантес. «Цыганочка» / А. С. Пушкин ; [перевод] (“A peine Pr. finit sa romance...”) // Рукою Пушкина: несобранные и неопубликованные тексты. – М. ; Л. : Academia, 1935. – С. 84.

⁶ Зикова Г. В. «Цыганы» и опера Вебера «Прециоза» / Г. В. Зикова // Российский литературоведческий журнал : тематич. журн. к 200-летию со дня рожд. А. С. Пушкина. – 1996. – № 8. – С. 65.

силь у наше життя чудесні явища царства духів, і тільки на його крилах перелітаємо ми через прірву, яка відокремлює нас від цього царства»¹. Саме в цей період у німецькій романтичній опері постав дивовижний музикант – К. М. Вебер, улюбленець усієї Європи і російської публіки. Досить прочитати натхненну рецензію О. Серова 1857 р., через 37 років по смерті композитора, щоб це відчувати: «Є в мистецтві імена, обдаровані магічною силою. Одне згадування їх навіває на душу принадність поезії. Один із таких щасливців у вибраному ряді митців, звичайно, Карл Марія Вебер. Усе, що написав він для театру, дихає натхненням і протягом багатьох десятиків років зберігає свіжість квітки, яка тільки-но розцвіла. Скільки є в театральній музиці творів із 30-х років нашого століття, які віджили або відживають своє ефемерне життя, а “Фрейшютц”, “Оберон”, “Евріанта”, “Преціоза” з двадцятих років і дотепер є чарівною окрасою кожного репертуару»². О. Серов точно визначає жанр: «“Преціоза” зовсім не опера, не більше як *музика до драми*, але прославилася в Німеччині й у нас ледве не поряд із “Фрейшютцем”, і цілком справедливо»³. Слава К. Вебера зумовлена, на думку критика, саме музикою: «Справжній драматизм, своєрідна, граціозна витонченість мелодики й гармонії, виняткова колоритність оркестровки – і на всьому печатка натхнення й поезії <...> як не захоплюватися такою музикою!»⁴. Справді, «Преціоза» являє собою випадок, коли музика підносить досить звичайну п'єсу до рівня шедевра. «З усіх думок, що відвідали не вельми обдаровану голову автора драми “Преціоза” – якогось Вольфа, найщасливішою була, звичайно, та, аби доручити Веберу написати музику до цієї п'єси, – пише О. Серов. – Вебер доторкнувся до неї чарівним жезлом свого таланта, і от... легковажне, бліде створіння сентиментального німчика врятоване від забуття, вельми нещадного до посередностей»⁵.

Вивчення популярної музики минулого становить для сучасного дослідника серйозні труднощі, оскільки критерії оцінок залежать від багатьох причин, зокрема – слухового досвіду слухача, його інтонаційного словника, поширення твору тощо. Щодо «Преціози», спробуємо поєднати свої враження і враження сучасників композитора. О. Серов звертає увагу на досконалі музичні характеристики дійових осіб і на вміння створити «музичний пейзаж». Однак він мав можливість дивитися спектакль на сцені і сприймати його в цілісності драматичної дії, художнього оформлення, акторської гри, музики й хореографії. У концертному ж виконанні звучить лише музика. Отже, сучасний дослідник у своїх оцінках стоїть ближче до героїв повісті «Музикант», ніж до критика О. Серова. Маємо такий нотний матеріал: партитура увертюри, повний клавір, а також численні перекладення. Зокрема, увертюра у перекладенні для струнного квартету (А. Хакель), дві версії для фортепіано в чотири руки (Р. Клейнмихель і Х. Ульріх), для фортепіано соло (Ф. Ліст) та двох фортепіано й оркестру (І. Мошелес – Ф. Мендельсон). За даними сайту⁶, музику створено у 1820–1821 роках, перша вистава відбулася 14 березня 1821 року в Берліні, клавір також опубліковано у Берліні 1821 року (видавництво А. М. Шлезінгера), партитуру видано, орієнтовно, 1843 року. Цікаво, що автора драми Пія Олександра Вольфа (1782–1828) названо «лібретистом», який створив лібрето за новелою М. де Сервантеса з такою ж

¹ Гофман Э. Т. А. Поэт и композитор / Э. Т. А. Гофман // Музыкальная эстетика Германии XIX века : в 2 т. – Т. 2 : Антология. – М. : Музыка, 1882. – С. 33.

² Серов А. Н. «Прециоза» и проч. в Театре-цирке // Серов А. Н. Статьи о музыке : в 5 вып. – Вып. 3 / А. Н. Серов. – М. : Музыка, 1987. – С. 87.

³ Там само.

⁴ Там само, с. 88.

⁵ Там само, с. 87.

⁶ Preciosa, Op. 78 (Weber, Carl Maria von) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://imslp.org/wiki/Preciosa,_Op.78_\(Weber,_Carl_Maria_von\)](http://imslp.org/wiki/Preciosa,_Op.78_(Weber,_Carl_Maria_von))

самою назвою – «Преціоза»¹. В останньому випадку укладачі помиляються: новела М. де Сервантеса має назву “La gitanilla” («Циганочка»). Відомості про видання музики К. М. Вебера переконують, що найбільша її популярність припадає на середину ХІХ ст.

Тепер визначимо час подій, описуваних у повісті. Відомо, що Т. Шевченко протягом кількох місяців 1845–1846 років працював штатним художником археологічних досліджень Київської Археографічної комісії при Київському університеті. Саме в цей час він побував у маєтку Галаганів. Якщо зважати, що партитуру «Преціози» видано в Берліні 1843 року, то цілком імовірно, що оркестр виконував оригінальну партитуру. У цьому випадку досить легко визначити склад оркестру: флейти, гобої, фаготи, валторни, труби, ударні, струнні. Автор відзначає потужне звучання оркестру². Отже, у кріпосному оркестрі було достатньо виконавців кожної партії. Увертюра й арія (точніше, пісня) Преціози – ще найбільш популярні номери з музики до драми. Саме вони виконуються в концерті в маєтку Галаганів. Однак солістом є не співачка, а скрипаль, який надзвичайно сподобався авторові³.

Музика до драми містить, крім увертюри, одинадцять номерів, розміщених у чотирьох діях.

Перша дія:

Циганський марш.

Хор «Слава Преціози» й циганські танці.

Мелодрама.

Балет.

Мелодрама.

Друга дія:

Хор «В лісі, в лісі...».

Пісня Преціози «Не одна я самотня...».

Музика за сценою.

Хор циган «Сонце встає...».

Третя дія:

Балет. Національні іспанські танці.

Четверта дія:

Хор «Так весело сяють зірки...».

*Мелодрама*⁴.

Сюжет драми викладає О. Серов: Преціозу дитиною украли цигани, і п'ятнадцять років вона жила в таборі, зачаровуючи всіх, хто її бачив, красою, умінням танцювати і співати. До табору пристає юнак, син багатого гранда, він ладен покинути військову славу, щоб скрізь супроводжувати молоду прекрасну циганку. Зрештою, усе стає на свої місця: син повертається до батька, а Преціоза знаходить свою матір⁵.

На жаль, ми не можемо бачити виставу, яку описує О. Серов, і порівняти її з текстом клавіру. Остання мелодрама містить діалог Преціози і вождя табору, з якого дізнаємося, що дівчина вагається між непростим вибором: рідний дім чи табір.

¹ Preciosa, Op. 78 (Weber, Carl Maria von) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://imslp.org/wiki/Preciosa,_Op.78_\(Weber,_Carl_Maria_von\)](http://imslp.org/wiki/Preciosa,_Op.78_(Weber,_Carl_Maria_von))

² Шевченко Т. Г. Музыкант // Шевченко Т. Твори : у 3 т. – Т. 2 : Повісті / Тарас Шевченко. – К. : Держлітвидав УРСР, 1961. – С. 135.

³ Там само.

⁴ Preciosa. Schauspiel von P. A. Wolff mit Musik von C. M. von Weber : Klavierauszug zu zwei Händen. – Leipzig : C. F. Peters, [1889].

⁵ Серов А. Н. «Прециоза» и проч. в Театре-цирке // Серов А. Н. Статьи о музыке : в 5 вып. – Вып. 3 / А. Н. Серов. – М. : Музыка, 1987. – С. 88.

Вона обирає циганське життя і мандрує з циганами до Валенсії¹. Повний текст драми П. А. Вольфа, яким користувався К. М. Вебер, недоступний для нас. Однак можливо, що традиційний «щасливий кінець» більше подобався публіці, ніж невмотивований вчинок Преціози. Можливо, О. Серов описує одну зі сценічних версій, популярну в Росії. Однак ці деталі сюжету не мають особливого значення, якщо йдеться про музику, яка, за словами О. Серова, є «скарбницею творінь» К. М. Вебера.

Музика до драми – це рідкісний приклад яскравого, динамічного матеріалу, який, однак, є лише тлом для розгортання захоплюючого сюжету. Музична винахідливість К. М. Вебера безмежна. Використовуючи нечисленний тематичний матеріал, він створює різноманітні за функцією (фон, портрет, музичний пейзаж) завершені музичні номери, які характеризуються наскрізним розвитком тематизму. Тому музику до вистави можна виконувати як окремі номери і як цілісний музичний твір. Надзвичайно цікаві за структурою увертюра і два перші номери першого акту – циганський марш, побудований на основі циганської мелодії (як зазначено у клавірі), і циганський танець із хором. Увертюра (за клавіром) – це сонатна експозиція, тобто завершена побудова, її можна виконувати окремо. Водночас, цілком можливе й таке виконання: увертюра і два наступні номери; увертюра буде експозицією сонатної форми, циганський марш – розробкою, а циганські танці з хором – динамізованою репрізою, оскільки побудовані на тому ж тематичному матеріалі, що й увертюра. До речі, саме так використано цей матеріал у перекладеннях. Зібраний разом, він є яскравим і репрезентативним музичним твором для концертного виконання.

Музичну характеристику має Преціоза. Ця роль потребує від актриси всебічного обдарування і сценічних умінь: окрім акторської гри, вона має декламувати під музику (три мелодрами), танцювати і співати. Преціоза охарактеризується контрастними музичними темами, поданими у третій мелодрамі: в *Allegro con anima e fuoco* втілено її прихований, внутрішній біль, у *Moderato grazioso* – грацію і витонченість. Як свідчать сучасники, одним із найулюбленіших номерів «Преціози» була арія головної героїні. У клавірі вона позначена як *Lied*. Неважко зрозуміти, чому цей номер так подобався: напрочуд красива мелодія, в акомпанементі імітується звучання гітари, застосовано танцювальний ритм. Згодом саме цими елементами музичної мови створиться «популярна інтонація», яка сприятиме запам'ятовуванню і стане запорукою успіху серед театральної публіки кількох поколінь.

Дослідниця творчості К. М. Вебера А. К. Кенігсберг зазначає, що композитор написав музику до «Преціози», маючи намір підготувати публіку до сприйняття «Фрейщютца», репетиції якого вже тривали. У цей час у Берліні точилася гостра боротьба прихильників італійської опери, в особі Г. Спонтіні, і прихильників німецької опери, провідником якої був К. М. Вебер. Отже, композитор прагнув не просто перемогти, а й належно втілити ідейний задум: створити національну німецьку оперу. У цьому й полягає передусім історичне значення «Преціози».

У повісті «Музикант» Т. Шевченка «Преціоза» згадується двічі як важлива інформація про музичну культуру XIX ст.: у репертуарі театрів і оркестрів, зокрема й кріпацьких, вміщено сучасну для своєї епохи музику; романтичну оперу, зокрема твори К. Вебера, які високо оцінювали публіка і критика, і не тільки в столицях, а й у провінції. Популярність твору тривала понад тридцять років.

Отже, романтична мемуаристична повість «Музикант» Т. Шевченка є важливим джерелом відомостей про музичне життя свого часу, вона, як і вся його спадщина, потребує нового прочитання й осмислення, зокрема і як музично-історичне джерело.

¹ Preciosa. Schauspiel von P. A. Wolff mit Musik von C. M. von Weber : Klavierauszug zu zwei Händen. – Leipzig : C. F. Peters, [1889]. – S. 36.

ЛІТЕРАТУРА

1. Глінка М. И. Записки / М. Глінка ; подгот. А. С. Розанов. – М. : Музыка, 1988. – 222 с.
2. Гофман Э. Т. А. Поэт и композитор / Э. Т. А. Гофман // Музыкальная эстетика Германии XIX века : в 2 т. – Т. 2 : Антология. – М. : Музыка, 1882. – С. 32–46.
3. Єршов В. Польська мемуаристична література Правобережної України доби романтизму : монографія / В. Єршов. – Житомир : Полісся, 2010. – 454 с.
4. Зыкова Г. В. «Цыганы» и опера Вебера «Прециоза» / Г. В. Зыкова // Российский литературоведческий журнал : тематич. журн. к 200-летию со дня рожд. А. С. Пушкина. – 1996. – № 8. – С. 65–67.
5. Кенигсберг А. К. Карл Мария Вебер (1786–1826) : популярная монография / А. К. Кенигсберг. – 2-е изд., доп. – Л. : Музыка, 1981. – 112 с.
6. Пушкин А. С. Сервантес. «Цыганочка» / А. С. Пушкин ; [перевод] (“A reine Pr. finit sa romance...”) // Рукою Пушкина: несобранные и неопубликованные тексты. – М. ; Л. : Academia, 1935. – С. 84–87.
7. Серов А. Н. «Прециоза» и проч. в Театре-цирке // Серов А. Н. Статьи о музыке : в 5 вып. – Вып. 3 / А. Н. Серов. – М. : Музыка, 1987. – С. 86–91.
8. Шамаєва К. Музична освіта в повістях Т. Шевченка / К. Шамаєва // Музика. – 1989. – № 1. – С. 20–21.
9. Шевченко Т. Г. Музикант // Шевченко Т. Твори : в 3 т. – Т. 2 : Повісті / Тарас Шевченко. – К. : Держлітвидав УРСР, 1961. – С. 127–183.
10. Preciosa, Op. 78 (Weber, Carl Maria von) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://imslp.org/wiki/Preciosa,_Op.78_\(Weber,_Carl_Maria_von\)](http://imslp.org/wiki/Preciosa,_Op.78_(Weber,_Carl_Maria_von))
11. Preciosa. Schauspiel von P. A. Wolff mit Musik von C. M. von Weber : Klavierauszug zu zwei Händen. – Leipzig : C. F. Peters, [1889].

Копоть І. Є. Повість Тараса Шевченка «Музикант» та «Преціоза» Карла Марії Вебера. Охарактеризовано згадку про музику до драми «Преціоза» К. М. Вебера. Визначено місце твору в музичній культурі XIX століття та причини його популярності. Зроблено висновок про те, що романтична мемуаристична повість Т. Шевченка «Музикант» є важливим джерелом музично-історичних фактів, а вся спадщина Т. Шевченка заслуговує на нове прочитання та осмислення, зокрема і як музично-історичне джерело.

Ключові слова: творчість Т. Шевченка, творчість К. М. Вебера, музична культура, XIX століття, мемуаристична повість.

Копоть И. Е. Повесть Тараса Шевченко «Музикант» и «Прециоза» Карла Марии Вебера. Охарактеризовано упоминание о музыке к драме «Прециоза» К. М. Вебера. Определено место произведения в музыкальной культуре XIX столетия и причины его популярности. Сделан вывод о том, что романтическая мемуаристическая повесть Т. Шевченко «Музикант» является важным источником музыкально-исторических сведений, а все наследие Т. Шевченко заслуживает нового прочтения и осмысления, в том числе, и как музыкально-исторический источник.

Ключевые слова: творчество Т. Шевченко, творчество К. М. Вебера, музыкальная культура, XIX век, мемуаристическая повесть.

Kopot I. E. Novel “Musician” by Taras Shevchenko and “Preciosa” by Carl Maria Weber. This article analyses the mention of the music to a drama “Preciosa” by C. M. Weber and determines the place of the work in the musical culture of the 19 century and reasons of its popularity. The conclusion is drawn that a romantic memoir by T. Shevchenko “Musician” is an important source of musical and historical information, and Shevchenko’s literary work should be revised and considered a valuable source of musical history.

Keywords: work of T. Shevchenko, work of C. M. Weber, musical culture, 19 century, memoir.